

**ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
“УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА”**

**Факультет суспільних і прикладних наук
Кафедра управління та адміністрування**

ЗАТВЕРДЖУЮ

проректор з методичної роботи

Ярослав ШТАНЬКО

“1” вересня 2023 р.

**ПРАВОВЕ ТА ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
*СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ***

Галузь знань	<i>05 Соціальні та поведінкові науки</i>
Спеціальність	<i>051 Економіка</i>
Освітній рівень	<i>третій (доктор філософії)</i>
Освітня програма	<i>Економіка</i>
Вид дисципліни	<i>Базова</i>
Мова викладання, навчання та оцінювання	<i>українська</i>

ЗАТВЕРДЖЕНО на засіданні кафедри
управління та адміністрування
Протокол № 1 від 31.08.2023 р.

Завідувач кафедрою

Наталія ГАВАДЗИН

Розробник:

кандидат юридичних наук, доцент, адвокат

Ігор КРАВЧЕНКО

УЗГОДЖЕНО:

Гарант ОП «Економіка»

Наталія ЛУЦЬКА

СХВАЛЕНО НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЮ РАДОЮ

Голова Науково – методичної ради
ЗВО «Університет Короля Данила»
Протокол № 1 від 01 вересня 2023 р.

Ярослав ШТАНЬКО

e-mail	Ihor.kravchenko@ukd.edu.ua
Номер аудиторії чи кафедри	303-a
Посилання на сайт	https://ukd.edu.ua/
Сторінка курсу в СДО	СДО https://online.ukd.edu.ua/course/view.php?id=6032

ЛИСТ ОНОВЛЕННЯ ТА ПЕРЕЗАТВЕРДЖЕННЯ СИЛАБУСУ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри	Підпис гаранта освітньої програми

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Загальна інформація про дисципліну. В навчальній дисципліні «Правове та інформаційне забезпечення наукових досліджень» розглядається організація та методологія наукової діяльності, її нормативно-правове та інформаційне забезпечення. Приділяється увага вибору напряму наукового дослідження, а також вивчається методологія наукового дослідження, порядок оформлення дисертації. Опановуються сучасні способи оприлюднення результатів наукового дослідження та організації публічного наукового виступу.

Місце дисципліни освітній програмі. Вивчення даної навчальної дисципліни аспірант розпочинає, прослухавши такі навчальні дисципліни, як теорія критичного мислення, теорія держави і права.

Цілі, завдання та зміст.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Правове та інформаційне забезпечення наукових досліджень» є:

- формування у здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «доктор філософії» компетентностей та програмних результатів навчання відповідно до міждисциплінарної освітньо-наукової програми «Економічна безпека соціально-економічних систем», зокрема, удосконалити навички здобувачів вищої освіти щодо організації та ведення науково-дослідної роботи, а також надати їм допомогу при вирішенні проблемних питань стосовно специфіки науково-дослідної роботи з урахуванням рівня розвитку людства, ознайомити з чинними вимогами щодо оформлення, оприлюднення та захисту результатів науково-дослідної роботи, сприяти у підготовці дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філософії;

- ознайомлення аспірантів з нормативно-правовими актами в Україні щодо державного регулювання наукової та науково-дослідної діяльності для формування у здобувачів необхідного обсягу знань у галузі правового регулювання наукових досліджень, підготовки здобувачів до виконання наукової роботи, ознайомлення з процесом захисту авторського права щодо доповідей, наукових статей, дисертаційних робіт та ознайомлення із

організаційно-правовими заходами захисту власних результатів наукової та науково-технічної діяльності від неправомірних посягань з боку інших осіб;

- формування у майбутніх фахівців базових принципів, підходів та методології наукового дослідження, способів пошуку наукової інформації, її класифікації та відбору;

- одержання практичних навичок у роботі з різноманітними джерелами наукової інформації;

- надання аспірантам допомоги щодо вирішення проблемних питань стосовно специфіки науково-дослідної роботи з урахуванням рівня розвитку науки, ознайомити з чинними вимогами щодо оформлення, оприлюднення та захисту результатів науково-дослідної роботи, сприяти у підготовці дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філософії.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач доктора філософії повинен:

оволодіти: загальнонауковими (філософськими) компетентностями, спрямованими на формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору для забезпечення власної науково-дослідницької діяльності та її захисту від неправомірних посягань.

Знати:

- загальні принципи і підходи до правового забезпечення наукових досліджень у нашій державі;

- джерела правового регулювання наукових досліджень;

- понятійно-термінологічний апарат;

- специфіку правового регулювання наукових досліджень;

- інформаційні системи наукових досліджень;

- вимоги до основних етапів наукових досліджень;

- основи правового регулювання організаційних заходів щодо захисту результатів наукових досліджень;

- сучасні системи пошуку та оброблення інформації, технології пошуку й добору джерел наукової інформації, наукові пошукові системи, національні та світові інформаційні ресурси галузі, алгоритм пошуку необхідної галузевої інформації в базах даних, принципи академічної доброчесності, напрями розвитку єдиного інформаційного середовища, організацію роботи бібліотек.

Вміти:

- аналізувати та використовувати нормативні акти правового регулювання наукових досліджень;

- проводити та впроваджувати наукові дослідження у відповідності до нормативно-правових вимог;

- аналізувати та застосовувати нормативно-правові акти щодо організації науково-дослідницької роботи;

- формувати теоретичні знання про галузеву інформацію;

- оцінювати сучасний стан, структуру та тенденції розвитку вітчизняної системи інформації у т.ч. галузевої;

- самостійно орієнтуватися в потоках інформації;
- демонструвати базові навички роботи з мережею Internet та галузевими ресурсами;
- здійснювати пошук, зберігання та розповсюдження галузевої інформації, застосовувати методи аналітико-синтетичної переробки, зберігання та поширення інформації;
- користуватися навчальною, довідковою, нормативною, науковою літературою для вирішення професійних завдань, проводити оцінку достовірності та об'єктивності інформації;
- здійснювати пошук необхідної галузевої інформації в наукових національних та світових базах даних, орієнтуватися в принципах організації роботи бібліотек в Україні та за межами її держави.

Здобувачі повинні набути навички:

- роботи з нормативно-правовими актами;
- оформлення результатів наукових досліджень.

Професійні компетентності та результати навчання, яких набувають здобувачі внаслідок вивчення навчальної дисципліни «Правове та інформаційне забезпечення наукових досліджень» (шифри та зміст компетентностей та програмних результатів вказані відповідно до освітньої програми «Економіка», введеної в дію ЗВО «Університет Короля Данила» 01.09.2023 року).

051 «Економіка» (ОНС доктор філософії):

Шифр та назва компетентності	Шифр та назва результату навчання
Інтегральна компетентність. Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у галузі управління та адміністрування, сферах економіки і безпеки, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики, застосовувати новітні методології наукової та педагогічної діяльності, здійснювати власні наукові дослідження, результати яких мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення ЗК 01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу та креативності. ЗК 03. Здатність до проведення наукових досліджень із застосуванням новітніх методів наукового пошуку, використання загальнонаукових знань при застосуванні методів наукових досліджень та з	ПРН 02. Уміння працювати з відкритими джерелами інформації. ПРН 03. Глибоко розуміти загальні (базові) принципи та методи управлінських і економічних наук, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері менеджменту, економіки та у викладацькій практиці. ПРН 04. Планувати і виконувати наукові й прикладні дослідження з економіки, економічної безпеки та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасних інструментів,

дотриманням принципів академічної доброчесності. ЗК 06. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері економіки на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності. ЗК 07. Здатність до конструктивної комунікації з колегами, партнерами. ЗК 10. Спроможність забезпечити комерціалізацію наукових розробок.	критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників. ПРН 06. Здійснювати апробацію та впровадження результатів власних досліджень у сферах економіки та економічної безпеки; складати пропозиції щодо фінансування наукових досліджень та забезпечувати реєстрацію й дотримання прав інтелектуальної власності.
СК 01. Здатність виконувати оригінальні дослідження, використовуючи сучасні методології, методи, інструменти, поглиблено аналізувати та вирішувати проблеми дослідницького характеру, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у економіці, економічній безпеці та дотичних до них міждисциплінарних напрямках. СК 05. Здатність ініціювати, розробляти, реалізовувати та управляти комплексними науковими проектами в економіці, дотичних до них міждисциплінарних напрямках та /або складати пропозиції щодо фінансування наукових досліджень та забезпечувати реєстрацію й дотримання прав інтелектуальної власності.	ПРН 07. Уміння проводити наукові дослідження, визначати нові підходи, напрями, шляхи вирішення складних економічних завдань на засадах академічної доброчесності. ПРН 13. Навички комерціалізації результатів наукових досліджень. ПРН 14. Здатність діяти у складних та непередбачуваних ситуаціях, адаптуватись до нового середовища у професійній діяльності.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс	1	
Семестр	2	
Кількість кредитів ECTS	3	
Аудиторні навчальні заняття	лекції	14 год.
	семінари	16 год.
Самостійна робота	30 год	
Форма підсумкового контролю	екзамен	30 год.

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни

«Правове та інформаційне забезпечення наукових досліджень»:

Попередні дисципліни	Наступні дисципліни
Вступ до спеціальності «Економіка»	Організація і методика проведення наукових досліджень
Філософія науки	
Системний підхід використання методів математичного моделювання	
Іноземна мова за професійним спрямуванням	
Спеціальні інформаційні системи і технології	

КОРОТКИЙ ЗМІСТ ОПИСУ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПРАВОВЕ ТА ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»

Основи державної політики у сфері науки і науково-технічної діяльності. Правове регулювання науки та наукових досліджень в Україні. Конституційно-правові гарантії наукових досліджень. Закони України про наукову діяльність. Виконавчо-розпорядчі органи регулювання наукової сфери. Адміністративно-правове регулювання наукової діяльності. Повноваження МОН України та НАН України. Консультативно-дорадчі повноваження щодо адміністративно-правового регулювання у сфері науки. Методи державного регулювання наукової діяльності.

Державне нормативно-правове регулювання інформаційного забезпечення наукової діяльності. Національна система науково-технічної інформації. Національний фонд досліджень України. Визначення пріоритетних напрямів наукових досліджень. Режим найбільшого сприяння виконанню наукових робіт. Правове регулювання статусу науково-педагогічного працівника.

Системи правового забезпечення захисту наукових досліджень. Охорона, адміністративний та судовий захист результатів наукових досліджень. Правовий статус та діяльність всеукраїнських та міжнародних організацій щодо захисту результатів наукових досліджень.

I. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовний модуль 1. НАУКА ЯК КУЛЬТУРНО-ЦИВІЛІЗАЦІЙНИЙ ФЕНОМЕН. ЛОГІКА Й МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВОГО ПІЗНАННЯ

Тема 1. Наука як особлива форма соціальної діяльності.

1. Сутність науки, її ознаки та значення.
2. Мета, об'єкт, предмет дослідження та завдання науки.

3. Основні елементи науки як системи знань.
4. Класифікація наук.

Тема 2. Організація наукового дослідження.

1. Спеціальні методи наукового пізнання.
2. Дисциплінарні та міждисциплінарні методи.
3. Поняття методологічного підходу.
4. Логіка, стадії та етапи наукового дослідження.
5. Організація й планування наукового дослідження.
6. Зміст підготовчої, емпірико-теоретичної та праксеологічної стадій наукового дослідження.
7. Види наукових досліджень.
8. Оформлення результатів наукових досліджень.

Тема 3. Сутність і фундаментальні цінності академічної доброчесності (2 год.).

1. Академічна доброчесність (далі - АД) як міждисциплінарна категорія. Фундаментальні цінності академічної доброчесності.
2. Академічна доброчесність як сукупність етичних принципів та правил.
3. Формалізація видів порушень АД (академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання).

Змістовний модуль 2. ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Тема 4. Правове регулювання науки та наукових досліджень в Україні (2 год.).

1. Основи державної політики у сфері науки і науково-технічної діяльності.
2. Правове регулювання науки та наукових досліджень в Україні.
3. Конституційно-правові гарантії наукових досліджень.
4. Законодавство України про наукову діяльність.

Тема 5. Державне регулювання наукової діяльності та суб'єкти наукової діяльності (2 год.).

1. Виконавчо-розпорядчі органи регулювання наукової сфери.
2. Адміністративно-правове регулювання наукової діяльності.
3. Повноваження МОН України та НАН України.
4. Консультативно-дорадчі повноваження щодо адміністративно-правового регулювання у сфері науки.
5. Методи державного регулювання наукової діяльності.

Тема 6. Конституційно-правові гарантії наукових досліджень. (2 год.).

1. Системи правового забезпечення захисту наукових досліджень.
2. Охорона, адміністративний та судовий захист результатів наукових досліджень.

Змістовний модуль 3. ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Тема 7. Загальні підходи та принципи формування інформаційного забезпечення наукового дослідження (2 год.).

1. Інформаційне забезпечення наукового дослідження.
2. Поняття «наукова інформація» та її функції. Властивості інформації.
3. Прагматичний, семантичний та синтаксичний аспекти інформації.
4. Основні ознаки наукової інформації.
5. Інформаційні ресурси наукового дослідження. Види наукової інформації. Інформаційні ресурси і технології в науковому дослідженні. Сутність категорій «інформаційні ресурси» та «інформаційні технології». Властивості інформаційних технологій.
6. Підходи та принципи формування інформаційного забезпечення наукового дослідження.
7. Цілі науково-інформаційної діяльності.
8. Послідовність вивчення літературних джерел і збору матеріалів.
9. Цінність інформації.

Тема 8. Методика збору наукової інформації (2 год.).

1. Характеристика та класифікація наукових літературних джерел.
2. Види наукових літературних джерел.
3. Обробка наукових літературних джерел. Некоректне використання наукових літературних джерел.
3. Ознаки плагіату. Пряме та непряме цитування.
4. Наукова дискусія як складова творчого процесу в науковому дослідженні. Теоретична та емпірична функції дискусії.
5. Формування положень наукової новизни. Нові наукові положення та нові прикладні рекомендації.

Тема 9. Методи аналізу і обробки первинної статистичної інформації (2 год.).

1. Поняття статистичного спостереження, його основні форми та види.
2. Статистична звітність і спеціальні статистичні обстеження та переписи.
3. Суцільні та несучільні статистичні спостереження.
4. Обробка результатів статистичних спостережень.
5. Типологічні, структурні та аналітичні групування.

6. Формування статистичних таблиць.
7. Правила складання статистичних таблиць.

II. ПЕРЕЛІК ТЕМ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Змістовний модуль 1. НАУКА ЯК КУЛЬТУРНО-ЦИВІЛІЗАЦІЙНИЙ ФЕНОМЕН. ЛОГІКА Й МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВОГО ПІЗНАННЯ

Тема 2. Організація наукового дослідження (2 год.).

Основні питання:

1. Алгоритм наукового дослідження. Виявлення, формування і постановка наукової проблеми як однієї з форм наукового знання.
2. Сутність, характер і шляхи вирішення наукової проблеми.
3. Формування та обґрунтування наукових гіпотез як процес поглиблення наукового дослідження. Види гіпотез.
4. Тема наукового дослідження: формулювання, вимоги до її актуальності. Оцінка перспективності теми дослідження.
5. Пізнавальні прийоми і форми наукових досліджень.

Питання для обговорення:

1. Що таке наукове дослідження?
2. Необхідність проведення наукових досліджень. Вимоги до наукового дослідження.
3. Основні етапи в організації наукових досліджень.
4. Етапи наукового дослідження: постановка проблеми, вироблення методології, збір та аналіз фактів, експеримент, висновки, апробація.
5. Основні ознаки наукового дослідження. Системність, доказовість та теоретичність наукового дослідження.
6. Назвіть основні вимоги, що висуваються до результатів наукового дослідження.
7. Яка інформація фіксується в робочому плані наукового дослідження?
8. У чому полягають технологія і логіка наукового дослідження?
9. Визначте суть формалізації наукового дослідження.
10. Поняття про економічні дослідження та їх особливості.
11. Статистико-економічні методи наукових досліджень.
12. Техніка проведення економічних досліджень.
13. Методи збору та опрацювання вихідної інформації.

Практичні завдання:

1. Послуговуючись методичної літературою, укласти правила й прийоми наукового дискутування. Запропонуйте тему для диспуту за участю здобувачів.

2. Навести приклади форми графічного зображення цифрових даних.
3. Запропонувати власне розуміння понять: «актуальність», «концептуальність», «доказовість», «перспективність», «чіткість викладу».
4. Висловити власні рекомендації по роботі з документальними джерелами.
5. Послуговуючись довідковою і методичною літературою, укласти правила оформлення реферату, курсової роботи, дисертації.
6. Укласти рецензію на статтю з збірника наукових статей (за вибором).

Тема 3. Сутність і фундаментальні цінності академічної доброчесності (2 год.).

Основні питання:

1. Визначати поняття академічна доброчесність.
2. Перераховувати та надавати характеристику фундаментальним цінностям академічної доброчесності.
3. Окреслювати шляхи і способи підвищення академічної культури.

Питання для обговорення:

1. Як провадити наукові дослідження і наукову комунікацію відповідно до принципів академічної доброчесності?
2. Як застосовувати системи перевірки на текстові збіги для виявлення плагіату в академічних роботах?
3. Як формувати культуру академічної доброчесності в освітній та науковій спільноті?

Навчальні завдання:

1. Охарактеризувати фундаментальні цінності:

Чесність.

Довіра.

Справедливість.

Повага.

Відвага.

2. Вставити пропущені слова та словосполучення:

- _____ – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;

- _____ – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;

- _____ – вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;

- _____ – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;
- _____ – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема, під час оцінювання результатів навчання;
- _____ – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;
- _____ – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;
- _____ – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів вищої освіти;
- _____ – внесення до списку авторів наукової чи навчально-методичної праці осіб, які не брали участь у створенні продукту.

Змістовний модуль 2. ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Тема 4. Правове регулювання науки та наукових досліджень в Україні (2 год.).

Основні питання:

1. Основи державної політики у сфері науки і науково-технічної діяльності.
2. Правове регулювання науки та наукових досліджень в Україні.
3. Конституційно-правові гарантії наукових досліджень.
4. Законодавство України про наукову діяльність.

Навчальні завдання:

1. Охарактеризувати наступні закони щодо правового регулювання науки та наукових досліджень в Україні:

1. Про наукові парки : закон України від 25.06.2009 року № 1563-VI. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2009, № 51, ст.757. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1563-17#Text>
2. Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій : закон України від 14.09.2006 року № 143-V. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2006, № 45, ст.434. В редакції Закону № 5407-VI від 02.10.2012, *ВВР*, 2013, № 47, ст.644. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/143-16#Text>.
3. Про інноваційну діяльність : закон України від 04.07.2002 року № 40-IV. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2002, № 36, ст.266. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text>.

4. Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні : закон України від 08.09.2011 року № 3715-VI. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2012, № 19-20, ст.166. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3715-17#Text>.

5. Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків : закон України від 16.07.1999 року № 991-XIV. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 1999, № 40, ст.363. В редакції Закону № 3333-IV від 12.01.2006, *ВВР*, 2006, № 22, ст.182. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/991-14#Text>.

6. Про Загальнодержавну комплексну програму розвитку високих наукоємних технологій : закон України від 09.04.2004 року № 1676-IV. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2004, № 32, ст. 384. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1676-15#Text>.

7. Про охорону прав на винаходи і корисні моделі : закон України від 15.12.1993 року № 3687-XII. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 1994, №7, ст. 32. В редакції Закону № 1771-III від 01.06.2000 року, *ВВР*, 2000, № 37, ст.307. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3687-12#Text>.

8. Про інвестиційну діяльність : закон України від 18.09.1991 року № 1560-XII. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 1991, № 47, ст.646. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text>.

9. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 року № 2145-VIII. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2017, № 38-39, ст.380. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.

10. Закон України «Про вищу освіту : закон України від 01.07.2014 року № 1556-VII. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2014, № 37-38, ст.2004. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>.

11. Про наукову і науково-технічну діяльність : закон України від 13.12.1991 р. № 1977. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2016, № 3, ст.25. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>.

12. Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки : закон України від 11.07.2001 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 48. Ст. 253. В редакції Закону № 2519-VI від 09.09.2010 року, *ВВР*, 2011, № 4, ст. 23. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2623-14#Text>.

13. Про авторське право і суміжні права : закон України від 01.12.2022 року № 2811-IX. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2023, № 57, ст. 166. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#Text>.

14. Про інформацію : закон України від 02.10.1992 № 2657-12. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 1992, № 48, ст.650. В редакції Закону № 2938-VI від 13.01.2011 року, *ВВР*, 2011, № 32, ст.313. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>.

15. Про Національну програму інформатизації : Закон України від 01.12.2022 року № 2807-IX. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2023, № 51, ст.127. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2807-20#Text>.

16. Про захист персональних даних : закон України від 01.06.2010 року №2297-VI. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2010, № 34, ст. 481. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text>.

17. Про доступ до публічної інформації : закон України від 13.01.2011 року № 2939-VI. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2011, № 32, ст. 314. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text>.

18. Про науково-технічну інформацію : закон України від 25.06.1993 №3322-XII. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 1993, № 33, ст. 345. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3322-12#Text>.

19. Про наукову і науково-технічну експертизу : закон України від 10.02.1995 року № 51/95-ВР. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 1995, №9, ст. 56. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/51/95-%D0%B2%D1%80#Text>.

Тема 5. Державне регулювання наукової діяльності та суб'єкти наукової діяльності (2 год.).

Основні питання:

1. Виконавчо-розпорядчі органи регулювання наукової сфери.
2. Адміністративно-правове регулювання наукової діяльності.
3. Повноваження МОН України та НАН України.
4. Консультативно-дорадчі повноваження щодо адміністративно-правового регулювання у сфері науки.
5. Методи державного регулювання наукової діяльності.

Навчальні завдання:

1. Охарактеризувати повноваження наступних суб'єктів державного регулювання наукової сфери та скласти порівняльну таблицю:

1. Президент України, повноваження якого стосовно сприяння розвитку сфери науки і технологій конституційно закріплені ст. 106.

2. Верховна Рада України, повноваження якої закріплені ст. 85 Конституції України.

3. Кабінет Міністрів України, що має повноваження відповідно до статті 106 Конституції України.

4. Міністерство освіти і науки України, яке є головним органом у системі ЦОВВ, який забезпечує формування та реалізує державну політику у сферах освіти і науки, наукової, науково-технічної діяльності, інноваційної діяльності у зазначених сферах, трансферу (передачі) технологій, а також забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері здійснення державного нагляду (контролю) за діяльністю закладів освіти, підприємств, установ та організацій, які надають послуги у сфері освіти.

5. Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації, які здійснюють виконавчу владу на території відповідних адміністративно-територіальних одиниць, а також реалізують повноваження, делеговані їм відповідними радами і до відання яких належить вирішення питань, зокрема, науки і освіти.

6. Виконавчі органи місцевого самоврядування.

2. Охарактеризувати зміст та елементи механізму державного регулювання наукової діяльності (підготувати довідкову інформацію):

1. Нормативне регулювання шляхом встановлення загальних правил.

2. Оперативне коригування відповідно до реальних завдань, які належить вирішувати управлінню.

3. Контроль за виконанням правових норм, що регулюють ті чи інші відносини щодо наукової діяльності.

4. Державний захист прав та інтересів учасників цих суспільних відносин, урегульованих відповідними правилами.

5. Координація і загальний напрям діяльності учасників цих суспільних відносин.

6. Сприяння успішному здійсненню наукової діяльності.

7. Визначення пріоритетів у структурній політиці щодо наукової діяльності.

8. Державне контракування (договори).

9. Державне реєстрація суб'єктів.

10. Ліцензування.

Тема 6. Конституційно-правові гарантії наукових досліджень (2 год.).

Основні питання:

1. Системи правового забезпечення захисту наукових досліджень.

2. Охорона, адміністративний та судовий захист результатів наукових досліджень.

Навчальні завдання:

1. Охарактеризувати наступні спеціально-правові гарантії праці науково-педагогічних працівників (скласти аналітичну таблицю):

1) цільова ознака, що має прояв у забезпеченні безперешкодного й ефективного здійснення прав і обов'язків учасників освітнього процесу;

2) матеріальна ознака, що має прояв у формуванні необхідних умов для реалізації прав у соціально-побутовій обстановці й закріплюються в нормах права, втілюються в актах застосування права;

3) процесуальна ознака, що має прояв у діяльності державних і громадських органів, підприємств, установ, організацій та їхніх посадових осіб, а також громадян;

4) казуальна ознака, що виявляється у їх застосуванні після настання певних умов – юридичних фактів, з якими пов'язується набуття статусу наукового-педагогічного працівника, до досягнення певного, заздалегідь передбаченого результату.

2. Охарактеризувати наступні конституційно-правові гарантії щодо науковців та наукових досліджень в Україні (скласти аналітичну таблицю):

1) забезпечення фінансування витрат, пов'язаних із науковим відрядженням;

2) фінансування витрат, пов'язаних із науковим стажуванням;

3) гарантування встановлення ставок (окладів) науково-педагогічним працівникам державних наукових установ, виходячи з розрахунку посадового окладу молодшого наукового співробітника на рівні не нижче одинадцяти прожиткових мінімумів для працездатних осіб, розмір якого встановлено законом України «Про наукову і науково-технічну діяльність»;

4) встановлення державних стипендій, а для підтримки наукової молоді – стипендій для молодих вчених;

5) забезпечення умов для мотивації (стимулювання та заохочення) молодих вчених, зокрема шляхом: збереження доплат за науковий ступінь та вчене звання при визначенні стипендіального забезпечення докторантів; створення системи державних молодіжних стипендій, премій та грантів; фінансування стажування у провідних наукових установах, у тому числі за кордоном; фінансування наукових відряджень, у тому числі закордонних, для участі в наукових заходах; забезпечення щорічної відпустки тривалістю, передбаченої для їх посади, наукового ступеня та місця роботи;

6) забезпечення соціального захисту окремих категорій науково-педагогічних працівників шляхом надання службових житлових приміщень;

7) забезпечення надання науково-педагогічним працівникам на будівництво (реконструкцію) і придбання житла пільгових довгострокових кредитів.

Змістовний модуль 3. ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Тема 7. Загальні підходи та принципи формування інформаційного забезпечення наукового дослідження (2 год.).

Основні питання:

1. Інформаційне забезпечення наукового дослідження.
2. Поняття «наукова інформація» та її функції. Властивості інформації.
3. Прагматичний, семантичний та синтаксичний аспекти інформації.
4. Основні ознаки наукової інформації.

5. Інформаційні ресурси наукового дослідження. Види наукової інформації. Інформаційні ресурси і технології в науковому дослідженні. Сутність категорій «інформаційні ресурси» та «інформаційні технології». Властивості інформаційних технологій.

6. Підходи та принципи формування інформаційного забезпечення наукового дослідження.

7. Цілі науково-інформаційної діяльності.

8. Послідовність вивчення літературних джерел і збору матеріалів.

9. Цінність інформації.

Навчальні завдання:

1. Охарактеризувати наступні елементи інформаційного забезпечення наукових досліджень (скласти аналітичну таблицю):

1. Суть і види наукової інформації.

1. Пошук та вибір видання для публікації наукової статті в Україні та за кордоном.

2. Роль наукової інформації у проведенні наукових досліджень.

3. Джерела інформації. Методи пошуку і збору наукової інформації. Аналіз та інтерпретація інформації.

4. Бібліографічний пошук інформації з суспільних наук. Пошук бібліографічної інформації в каталогах і картотеках.

5. Електронні засоби пошуку інформації

6. Пошук та вибір видання для публікації наукової статті в Україні та за кордоном.

7. ORCID, як обов'язковий елемент відомостей про автора при поданні статті до публікації.

8. Патентна інформація як джерело інформаційно-аналітичного забезпечення НДР.

9. Організаційні основи формування електронних інформаційних ресурсів (I Basic Arrangements for Forming Electronic Information Resources).

Тема 8. Методика збору наукової інформації (2 год.).

Основні питання:

1. Поняття про наукову інформацію та її роль у проведенні науково-дослідної роботи.

2. Джерела інформації та їх використання в науково-дослідній роботі.

3. Техніка роботи зі спеціальною літературою.

Навчальні завдання:

1. Спростіть або підтвердіть (аргументуйте) думку:

Конспект – це поєднання копії та плагіату...

Анотація і рецензія – це тотожні жанри...

Основним елементом анотації є оцінка первинного документу...

2. Розшифруйте (подайте повну назву) скорочення слів і словосполучень у бібліографічному описі:

1) Асист.	Б-ка.
Вид.	ТРК
Анот.	Св.
Щокв.	Міськ.
Кількість	коп.
2) Автореф.	Бюл.
Вид.	Псевд.
Серп.	Р.
Ч.	Ст.
Вид.	Зб.
3) С.	Кн.
%	др.арк.
Серп.	р.
Т.	Ст.
Вид.	Зб.

3. Подайте відповідні скорочення:

1) Член-кореспондент	головний редактор	професор
Січень	Макарів	іспанський
історичний	наприклад	рубрикатор
Рубрика		
2) Без року видання	гуманітарний	енциклопедія
Економіст	Івано-Франківськ	науково-практичний
Заслужений	журнал	оповідання
Підписано до друку		

4. Підготуйте термінологічний словник основних понять: Наукова інформація, Наукова інформація, Друковані джерела інформації, Навчальні матеріали, Підручник, Навчальні посібники, Практичні посібники, розраховані на задоволення потреб, Монографія, Стаття, Тези доповідей наукової конференції, Положення (стандарт), Закон, Наказ, Бібліотечний фонд, Бібліотечний каталог, Цитата, Резюме, Анотація

5. За обраною темою дослідження систематизуйте та проаналізуйте інформацію, представлену в літературних джерелах.

Тема 9. Методи аналізу і обробки первинної статистичної інформації (2 год.).

Основні питання:

1. Методологічні засади статистики.
2. Статистичне спостереження.

3. Методи зведення, групування і зображення статистичних даних.

3.1. Первинні методи аналізу і обробки первинної статистичної інформації, за допомогою яких можна отримати показники, що безпосередньо відображають результати отриманих в експерименті вимірювань (визначення середньої арифметичної, дисперсії, моди, медіани).

3.2. Вторинні методи статистичної обробки, за допомогою яких на базі первинних даних виявляють приховані в них статистичні закономірності (кореляційний аналіз, регресійний аналіз, факторний аналіз, методи порівняння первинних даних двох або декількох вибірок).

4. Узагальнюючі статистичні показники варіації.

5. Ряди розподілу та їх аналіз.

6. Статистичні методи вимірювання і аналізу взаємозв'язків.

7. Аналіз інтенсивності та тенденцій розвитку.

8. Індексний метод аналізу.

9. Вибіркове спостереження.

10. Роль і значення графічного методу в статистиці.

III. ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧА

Розподіл годин, виділених на вивчення дисципліни «Правове та інформаційне забезпечення наукових досліджень»

Найменування видів роботи	Розподіл годин
Самостійна робота, в годинах, у т.ч.:	30
Опрацювання матеріалу, викладеного на лекціях	10
Підготовка до поточного тестування	2

Опрацювання матеріалу, винесеного на самостійне вивчення:	18
Тема 1. Наука як особлива форма соціальної діяльності.	2
Тема 2. Організація наукового дослідження.	2
Тема 3. Сутність і фундаментальні цінності академічної доброчесності.	2
Тема 4. Правове регулювання науки та наукових досліджень в Україні.	2
Тема 5. Державне регулювання наукової діяльності та суб'єкти наукової діяльності.	2
Тема 6. Конституційно-правові гарантії наукових досліджень.	2
Тема 7. Загальні підходи та принципи формування інформаційного забезпечення наукового дослідження	2
Тема 8. Методика збору наукової інформації.	2
Тема 9. Методи аналізу і обробки первинної статистичної інформації.	2

IV. ТЕМИ ІНДИВІДУАЛЬНИХ НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ ЗАВДАНЬ

1. Національне законодавство про вищу освіту. Основні принципи вищої освіти.
2. Право громадян на здобуття вищої освіти.
3. Закон України «Про вищу освіту» та Закон України «Про наукову та науково-технічну діяльність» як основні нормативно-правові документи, що регулюють діяльність системи вищої освіти.
4. Міжнародні документи у сфері вищої освіти. Болонська декларація «Про європейський простір у сфері вищої освіти» як правова основа процесу інтеграції України в європейський освітній простір.
5. Основи освітнього права зарубіжних країн.
6. Структура вищої освіти, її рівні.
7. Освітні рівні вищої освіти: неповна вища освіта, базова вища освіта, повна вища освіта.
8. Освітньо-кваліфікаційні рівні вищої освіти: молодший спеціаліст, бакалавр, спеціаліст, магістр.
9. Документи про вищу освіту. Післядипломна освіта.
10. Система стандартів вищої освіти. Державний стандарт вищої освіти.
11. Галузеві стандарти вищої освіти.
12. Науково-методичне забезпечення вищої освіти.
13. Складові системи вищої освіти. Управління у сфері вищої освіти.
14. Органи управління у галузі вищої освіти, їх повноваження.
15. Державний нагляд у галузі вищої освіти.
16. Заклади вищої освіти, мета й головні завдання їх діяльності.
17. Правовий статус закладу вищої освіти.

18. Рівні акредитації вищих навчальних закладів.
19. Типи закладів вищої освіти: університет, академія, інститут, консерваторія, коледж.
20. Створення, реорганізація та ліквідація закладу вищої освіти.
21. Ліцензування освітньої діяльності та акредитація напрямів, спеціальностей закладів вищої освіти.
22. Наукова і науково-технічна діяльність закладів вищої освіти.
23. Консультативно-дорадчі повноваження щодо адміністративно-правового регулювання у сфері науки.
24. Повноваження Верховної Ради, Президента, Кабінету Міністрів України, місцевих рад у сфері наукової та науково-технічної діяльності.
25. Цілі та напрями державної політики у сфері наукової діяльності.
26. Принципи управління закладом вищої освіти.
27. Обрання, затвердження та звільнення з посади керівника ЗВО.
28. Керівник факультету, відділення, їх повноваження. Обрання на посаду та звільнення з посади керівника факультету.
29. Колегіальні органи управління у ЗВО.
30. Компетенція вченої ради, її склад. Наглядова рада.
31. Робочі та дорадчі органи.
32. Органи громадського самоврядування у ЗВО. Аспірантське самоврядування у системі вищої освіти.
33. Функції аспірантського самоврядування у ЗВО.
34. Форми навчання: денна, вечірня, заочна, дистанційна, екстернатна.
35. Умови прийому на навчання до ЗВО. Відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення осіб, які навчаються у ЗВО.
36. Форми організації навчального процесу: лекція, лабораторне, практичне, семінарське, індивідуальне заняття, консультація.
37. Контрольні заходи, їх види: поточний та підсумковий контроль. Різновиди підсумкового контролю: семестровий контроль та державна атестація аспіранта.
38. Учасники освітнього процесу у ЗВО.
39. Основні посади педагогічних та науково-педагогічних працівників. Регулювання робочого часу та оплати праці педагогічних та науково-педагогічних працівників.
40. Права та обов'язки педагогічних і науково-педагогічних працівників.
41. Робочий час викладача та відпустка. Гарантії педагогічним, науково-педагогічним категоріям працівників ЗВО.
42. Підвищення кваліфікації та стажування.
43. Підготовка наукових і науково-педагогічних працівників. Аспірантура (ад'юнктура) та докторантура.
44. Наукові ступені та вчені звання. Спеціалізовані вчені ради, експертні ради. Нострифікація дипломів.
45. Особи, які навчаються у ЗВО. Права та обов'язки осіб, що навчаються у ЗВО.

46. Прийом, переведення, академічна відпустка та відрахування аспірантів.

47. Особи, які навчаються у ЗВО. Прийом, переведення, академічна відпустка відрахування аспірантів.

V. ПОЛІТИКА КУРСУ

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ
Відвідування занять є важливою складовою навчання. Усі пропущені заняття мають бути відпрацьовані. Дозволяється вільне відвідування лекцій аспірантом/аспіранткою за індивідуальним графіком навчання. Якщо аспірант/аспірантка відсутні з поважної причини, він/вона презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.
ПОВЕДІНКА В АУДИТОРІЇ
Усі учасники освітнього процесу повинні дотримуватися норм і правил внутрішнього розпорядку відповідно до Статуту ЗВО «Університет Короля Данила», Правил поведінки здобувачів освіти та Кодексу корпоративної етики. Кожен аспірант/аспірантка мають виявляти наполегливість, старанність, зацікавлення дискутувати, ставити запитання викладачеві як під час лекцій, так і під час семінарських чи практичних занять.   Усі учасники освітнього процесу повинні дотримуватися навчальної етики, поважно ставитися один до одного, бути урівноваженими, уважними та дотримуватися дисципліни й часових (строкових) параметрів навчального процесу.
АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ
На початку вивчення курсу викладач знайомить аспірантів/аспіранток з основними пунктами Положення про академічну доброчесність, відповідно до якого і здійснюється навчальний процес.   Під час виконання письмових тестових завдань недопустимо порушення академічної доброчесності. Презентації та виступи мають бути авторськими (оригінальними).
ОСКАРЖЕННЯ ПРОЦЕДУРИ ПРОВЕДЕННЯ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ КОНТРОЛЬНИХ ЗАХОДІВ
Оскарження процедури проведення та результатів контрольних заходів відповідно до «Положення про систему поточного та підсумкового контролю оцінювання знань та визначення рейтингу здобувачів освіти» розглядає та вирішує перший проректор або проректор з навчальної роботи на підставі заяви аспіранта/аспірантки або подання декана.

Здобувачі вищої освіти мають право на оскарження оцінки з дисципліни отриманої під час контрольних заходів. Апеляція здійснюється відповідно до «Положення про політику та врегулювання конфліктних ситуацій». Ознайомитись з документом можна за покликанням <https://bit.ly/3CnfUgk>.

Увага! Із політикою курсу здобувачі/здобувачки ознайомлюються на першому занятті.

VI. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При вивченні дисципліни застосовується комплекс методів для організації навчання аспірантів з метою розвитку їх логічного та абстрактного мислення, творчих здібностей, підвищення мотивації до навчання та формування особистості майбутнього науковця, фахівця в галузі економіки.

Програмний результат навчання	Метод навчання	Метод оцінювання
Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження.	Словесні методи (лекція, розповідь, пояснення); наочні методи (ілюстрування, комп'ютерні і мультимедійні презентації); інтерактивні методи (case study, дискусія, brainstorming, робота в команді (групах)).	залік
Аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів	Словесні методи (лекція, розповідь, пояснення); наочні методи (ілюстрування, комп'ютерні і мультимедійні презентації); інтерактивні методи (дискусія, мозковий штурм, робота в команді (групах)). Додатково: написання тез,	залік

	презентація на науковому заході	
Використовувати передові знання і методики у процесі правотворення та правозастосування інститутів публічного та приватного права і кримінальної юстиції.	Словесні методи (лекція, розповідь, пояснення); наочні методи (ілюстрування, комп'ютерні і мультимедійні презентації); інтерактивні методи (case study, дискусія, brainstorming, робота в команді (групах)). Методи навчальної роботи щодо застосування знань на практиці із формування умінь та навичок (написання проєктів конституційної скарги).	залік
Інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі правозастосування у різних сферах професійної діяльності.	Наочні методи (ілюстрування, комп'ютерні і мультимедійні презентації); інтерактивні методи (case study, дискусія, brainstorming, робота в команді (групах)).	залік

VII. ВИМОГИ ВИКЛАДАЧА

Здобувачі вищої освіти **повинні**: регулярно відвідувати лекції й Семінарські (практичні) заняття; систематично та активно працювати на них; переконливо наводити аргументацію при розв'язанні завдань; якісно виконувати письмові завдання, контрольні та самостійні роботи тощо. Семінарські (практичні) заняття, пропущені за поважних причин, можуть бути відпрацьовані за попереднім узгодженням із викладачем.

Здобувачам вищої освіти **рекомендується**: брати участь в наукових конференціях, конкурсах наукових праць, роботі наукового гуртка кафедри, готувати тези наукових доповідей тощо.

Обов'язкова вимога - дотримання здобувачами вищої освіти норм «Кодексу академічної етики УКД» (<https://ukd.edu.ua/akademichna-dobrochesnist>).

Під час аудиторних занять дозволяється використовувати гаджети тільки у навчальних цілях (приміром, для перегляду презентацій лекції).

Дозволяється користуватися ноутбуками і планшетами для ведення конспектів лекцій та відстеження потрібної інформації.

VIII. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Процедура проведення контрольних заходів, а саме поточного контролю знань протягом семестру та підсумкового семестрового контролю (екзамену) – регулюється «Положенням про систему поточного та підсумкового контролю оцінювання знань та визначення рейтингу здобувачів», яке розміщено на сайті університету в розділі «Публічна інформація»: <https://cutt.ly/q2HhHwk>

Фіксація **поточного** контролю здійснюється в “Електронному журналі обліку успішності академічної групи” на підставі чотирибальної шкали - “2”; “3”; “4”; “5”. У разі відсутності аспіранта на занятті виставляється “н”. За результатами поточного контролю у Журналі, автоматично визначається підсумкова оцінка, здійснюється підрахунок пропущених занять.

Усі пропущені заняття, а також негативні оцінки аспіранти зобов’язані відпрацювати впродовж трьох наступних тижнів. У випадку недотримання цієї норми, замість “н” в журналі буде виставлено “0” (нуль балів), без права перездачі. Аспіранти повинні мати оцінки з не менше 50% аудиторних занять.

До підсумкового контролю допускаються аспіранти які за результатами поточного контролю отримали не менше 35 балів. Усі аспіранти, що отримали 34 бали і менше, не допускаються до складання підсумкового контролю і, на підставі укладання додаткового договору, здійснюють повторне вивчення дисципліни впродовж наступного навчального семестру

До підсумкового контролю допускаються всі аспіранти, які виконали вищевказані вимоги.

Підсумковий контроль знань у формі екзамену проводиться у вигляді комп’ютерного тестування. За результатами підсумкового контролю аспірант може отримати 40 балів.

Аспіранти, які під час підсумкового контролю отримали 24 бали і менше, вважаються такими, що не здали екзамен/диференційований залік і повинні йти на перездачу. Загальна семестрова оцінка з дисципліни, яка виставляється в екзаменаційних відомостях оцінюється в балах (національної шкали, 100-бальної шкали й шкали ЄКТС) і є сумою балів отриманих під час поточного та підсумкового контролю.

Шкала оцінювання знань аспірантів

Шкала ЄКТС	Шкала в балах	Національна шкала
A	90-100	відмінно
B	83-89	дуже добре

C	76-82	добре
D	68-75	задовільно
E	60-67	достатньо
FX	35-59	незадовільно
F	1-34	неприйнятно

Підсумкова екзаменаційна оцінка аспіранта може бути зменшена викладачем на 25% у випадку невиконання мінімальних вимог поточного контролю. Це рішення доводиться до відома аспіранта, як правило, на останньому семестровому занятті з даної дисципліни.

Підсумкова екзаменаційна оцінка аспіранта може бути збільшена (але не більше, ніж на 20 балів) навчальною частиною університету по дисципліні, за профілем якої аспірант веде результативну наукову роботу, на підставі подання проректора з наукової роботи.

Додаткові бали, на які збільшується або зменшується підсумкова екзаменаційна оцінка, виставляються у відомість тільки при умові позитивної задачі екзамену(заліку).

Аспіранти, які не з'явилися на екзамені без поважних причин, вважаються такими, що одержали незадовільну оцінку.

Порядок повторного проходження контрольних заходів передбачає при підсумковому (семестровому) контролі:

- можливість підвищення рейтингу аспіранта на екзаменаційній сесії шляхом одноразової повторної перездачі, попередньо повідомивши про це викладача з відповідної дисципліни та подавши заяву в деканат факультету. Одержаний при підвищенні рейтингу результат буде остаточним при виставленні підсумкової екзаменаційної оцінки;

- право на два перескладання академічних заборгованостей;

- право на повторне вивчення дисципліни. У цьому випадку відповідний навчальний компонент відноситься до індивідуального навчального плану наступного навчального періоду.

ІХ. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ТА ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України від 28.06.1996 року № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.

2. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 року № 435-IV. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2003, №№ 40-44, ст.356. <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.

3. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 року № 2145-VIII. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2017, № 38-39, ст.380. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.

4. Закон України «Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 року № 1556-VII. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2014, № 37-38, ст.2004. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>.

5. Про наукову і науково-технічну діяльність : Закон України від 13.12.1991 р. № 1977. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2016, № 3, ст.25. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>.

6. Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки : Закон України від 11.07.2001 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 48. Ст. 253. В редакції Закону № 2519-VI від 09.09.2010 року, *ВВР*, 2011, № 4, ст. 23. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2623-14#Text>.

7. Про авторське право і суміжні права : Закон України від 01.12.2022 року № 2811-IX. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2023, № 57, ст. 166. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#Text>.

8. Про захист інформації в інформаційно-комунікаційних системах : Закон України від 05.07.1994 № 80/94-ВР. В редакції Закону № 2594-IV від 31.05.2005 року, *ВВР*, 2005, № 26, ст.347. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 1994, №31, ст. 286. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80/94-%D0%B2%D1%80#Text>.

9. Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 № 2657-12. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 1992, № 48, ст.650. В редакції Закону № 2938-VI від 13.01.2011 року, *ВВР*, 2011, № 32, ст.313. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>.

10. Про Національну програму інформатизації : Закон України від 01.12.2022 року № 2807-IX. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2023, № 51, ст.127. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2807-20#Text>.

11. Про захист персональних даних : Закон України від 01.06.2010 року №2297-VI. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2010, № 34, ст. 481. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text>.

12. Про доступ до публічної інформації : Закон України від 13.01.2011 року № 2939-VI. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2011, № 32, ст. 314. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text>.

13. Про науково-технічну інформацію : Закон України від 25.06.1993 №3322-XII. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 1993, № 33, ст. 345. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3322-12#Text>.

14. Про Національну безпеку України : Закон України від 21.06.2018 року. №2469-VIII. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2018, № 31, ст. 241. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>.

15. Про основні засади забезпечення кібербезпеки України : Закон України від 05.10.2017 року № 2163-VIII. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2017, № 45, ст. 403. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2163-19#Text>.

16. Про оборону України : Закон України від 06.12.1991 року № 1932-XII. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 1992, № 9, ст.106 В редакції

- Закону №2020-III від 05.10.2000 року, ВВР, 2000, № 49, ст. 420. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1932-12#Text>.
17. Про контррозвідувальну діяльність : Закон України від 26.12.2002 року № 374-IV. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2003, № 12, ст. 89. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/374-15#Text>.
18. Про правовий режим надзвичайного стану : Закон України від 16.03.2000 року. № 1550-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2000. № 23. Ст. 176. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1550-14#Text>.
19. Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 12.05.2015 року. № 389-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 28. Ст. 250. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>.
20. Про боротьбу з тероризмом : Закон України від 20.03.2003 року. № 638-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 25. Ст. 180. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/638-15#Text>.
21. Про Раду національної безпеки і оборони України : Закон України від 05.03.1998 року № 183/98-ВР. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 1998, №35, ст. 237 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/183/98-#Text>.
22. Про Службу безпеки України : Закон України від 25.03.1992 року № 2229-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 27. Ст. 382. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2229-12>.
23. Про Національну систему конфіденційного зв'язку : Закон України від 10.01.2002 року № 2919-III. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2002, №15, ст.103. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2919-14#Text>.
24. Кодекс України про адміністративні правопорушення : закон України від 07.12.1984 року № 8073-X. *Відомості Верховної Ради Української РСР (ВВР)* 1984, додаток до № 51, ст.1122. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>.
25. Про наукову і науково-технічну експертизу : закон України від 10.02.1995 року № 51/95-ВР. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 1995, №9, ст. 56. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/51/95-%D0%B2%D1%80#Text>.
26. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 16.02.2017 р. «Про невідкладні заходи з нейтралізації загроз енергетичній безпеці України та посилення захисту критичної інфраструктури» : указ Президента України від 16.02.2017 року № 37/2017. *Офіційний вісник Президента України*. 2017. № 5. Ст. 93. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0001525-17#Text>.
27. Про вдосконалення державного управління інформаційною сферою : Указ Президента України від 16.09.1998 року № 1033/98. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1033/98#Text>.
28. Про схвалення Концепція створення державної системи захисту критичної інфраструктури : розпорядження Кабінету Міністрів України від 06.12.2017 року № 1009-р. *Офіційний вісник України*. 2018. № 7. Ст. 271. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1009-2017-%D1%80#Text>.

29. Загальні вимоги до кіберзахисту об'єктів критичної інфраструктури : постанова Кабінету Міністрів України від 19.06.2019 року № 518. *Урядовий кур'єр*. 2019. № 118. 26 червня. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/518-2019-%D0%BF#Text>.

30. Про Стратегію національної безпеки України : указ Президента України від 14.09.2020 року № 392/2020. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0005525-20#Text>.

31. Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні: розпорядження Кабінету Міністрів України від 13.12.2010 року № 2250-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/649-2017-%D1%80#Text>.

32. Про затвердження Переліку об'єктів державної власності, що мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави: постанова Кабінету Міністрів України від 04.03.2015 року № 83. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/83-2015-%D0%BF#Text>.

33. Положення про формування та виконання Національної програми інформатизації: Постанова Кабінет Міністрів України від 02.02.2024 року № 119. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/119-2024-%D0%BF#Text>.

34. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року : указ Президента України від 30.09.2019 року № 722/2019. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>.

35. Щодо рекомендацій з академічної доброчесності для закладів вищої освіти. Документ v-650729-18, поточна редакція. Прийняття від 23.10.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v-650729-18#n13>.

36. Про встановлення іменних стипендій Верховної Ради України для найталановитіших молодих учених : постанова Верховної Ради України від 16.03.2007 № 774-V. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/774-16>.

37. Про Премію Верховної Ради України найталановитішим молодим ученим в галузі фундаментальних і прикладних досліджень та науково-технічних розробок : постанова ВР України від 16.03.2007 № 775-V. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/77516>.

38. Питання навчання студентів та стажування (наукового стажування) аспірантів, ад'юнктів і докторантів, наукових і науково-педагогічних працівників у провідних вищих навчальних закладах та наукових установах за кордоном : постанова КМ України від 13.04.2011 року № 411. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/411-2011-%D0%BF#Text>.

39. Про затвердження Порядку проведення державної атестації наукових установ та закладів вищої освіти в частині провадження такими закладами наукової (науково-технічної) діяльності : постанова КМ України від 19.07.2017 року № 540. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/540-2017-%D0%BF#Text>.

40. Про затвердження Положення про атестацію наукових працівників : постанова Кабінету Міністрів України України від 13.08.1999 року № 1475. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1475-99-%D0%BF#Text>.

41. Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах): постанова Кабінету Міністрів України України від 23.03.2016 року № 261. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/261-2016-%D0%BF#Text>.

42. Про затвердження Порядку присвоєння вчених звань науковим і науково-педагогічним працівникам : наказ Міністерства освіти і науки України від 14.01.2016 року № 13 (zareestr. в Міністерстві юстиції України 03.02.2016 за №183/28313). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0183-16#Text>.

43. Про затвердження Положення про атестаційну колегію Міністерства освіти і науки України : наказ Міністерства освіти і науки України від 24.03.2022 року № 270. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 27 квітня 2022 р. за № 460/37796. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0460-22#Text>.

44. Про затвердження Положення про експертну раду Міністерства освіти і науки України з питань атестації наукових кадрів : наказ Міністерства освіти і науки України від 08.08.2022 року № 706. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 16 вересня 2022 року за № 1067/38403. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1067-22#Text>.

45. Про затвердження Переліку наукових спеціальностей : наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 30 вересня 2011 року за № 1133/19871. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1133-11#Text>.

46. Про проведення конкурсного відбору проектів наукових досліджень і розробок : наказ Міністерства освіти і науки України від 03.11.2020 року № 1362. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-provedennya-konkursnogo-vidboru-proyektiv-naukovih-doslidzhen-i-rozrobok>.

47. Про затвердження Примірного положення про науково-навчальний центр університету (академії) : наказ Міністерства освіти і науки України № 978 від 27.10.2008 року. URL: https://osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/2435/.

48. Про опублікування результатів дисертацій на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук : наказ Міністерства освіти і науки України від 23.09.2019 року № 1220. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 08 жовтня 2019 р. за № 1086/34057. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1086-19#Text>.

49. Стосовно вибору пріоритетних тематичних напрямів наукових досліджень вищих навчальних закладів Міністерства освіти і науки : лист МОН України від 10.09.2010 № 1/9-617. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v-617290-10#Text>.

50. Про атестаційні справи здобувачів вчених звань : лист МОН України від 24.12.2015 № 1/9-621. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v-621729-15#Text>.

51. Етичний кодекс ученого України. Схвалено Постановою загальних зборів Національна академія наук України від 15.04.2009 року № 2. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0002550-09#Text>.

52. Про наукові парки : закон України від 25.06.2009 року № 1563-VI. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2009, № 51, ст.757. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1563-17#Text>

53. Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій : закон України від 14.09.2006 року № 143-V. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2006, № 45, ст.434. В редакції Закону № 5407-VI від 02.10.2012, *ВВР*, 2013, № 47, ст.644. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/143-16#Text>.

54. Про інноваційну діяльність : закон України від 04.07.2002 року № 40-IV. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2002, № 36, ст.266. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text>.

55. Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні : закон України від 08.09.2011 року № 3715-VI. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2012, № 19-20, ст.166. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3715-17#Text>.

56. Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків : закон України від 16.07.1999 року № 991-XIV. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 1999, № 40, ст.363. В редакції Закону № 3333-IV від 12.01.2006, *ВВР*, 2006, № 22, ст.182. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/991-14#Text>.

57. Про Загальнодержавну комплексну програму розвитку високих наукоємних технологій : закон України від 09.04.2004 року № 1676-IV. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2004, № 32, ст. 384. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1676-15#Text>.

58. Про охорону прав на винаходи і корисні моделі : закон України від 15.12.1993 року № 3687-XII. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 1994, №7, ст. 32. В редакції Закону № 1771-III від 01.06.2000 року, *ВВР*, 2000, № 37, ст.307. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3687-12#Text>.

59. Про інвестиційну діяльність : закон України від 18.09.1991 року № 1560-XII. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 1991, № 47, ст.646. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text>.

Література

Основна література:

1. Александров І. О., Ткач К. І., Філіппова С. В. Методологія та організація наукових досліджень : підручник / Одес. нац. політехн. ун-т. Одеса : Астропринт, 2018. 197 с.

2. Бабайлов В. К. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. / Харків. нац. автомоб.-дорож. ун-т. Харків : Бровін О. В., 2019. 148 с.

3. Балтовський О.А., Ісмаїлов К.Ю., Сіфоров О.І., Форос Г.В., Заєць О.М. Теорія систем і системний аналіз: навч. посібник. Одеський держ. унів-т внутр. справ, 2020. 156 с.

4. Бахрушин В.Є. Методи аналізу даних: навчальний посібник для студентів. Запоріжжя : КПУ, 2011. 268 с.
5. Богуцький П. П. Концептуальні засади права національної безпеки України. Київ ; Одеса : Фенікс, 2020. 374 с. Інформаційне право України: підручник / Коваленко Л.П. Запоріжжя: Гельветика, 2020. 446 с.
6. Вихрущ В. О., Козловський Ю. М. Методологія та методика наукового дослідження : підручник / Нац. ун-т «Львів. Політехніка». Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2020. 335 с.
7. Данильян О. Г., Дзьобань О.В. Методологія наукових досліджень : підручник. Харків: Право, 2019. 368 с.
8. Діордіца І. В. Кібербезпекова політика України: стан та пріоритетні напрями реалізації : монографія. Запоріжжя : Гельветика, 2018. 548 с.
9. Демократичний цивільний контроль над сектором безпеки і оборони: теорія і практика. Навчальний посібник / В. А. Яценко, В. Г. Пилипчук, П. П. Богуцький, О. Д. Довгань, І. М. Доронін, О. В. Петришин; за заг. ред. В. Г. Пилипчука; Науково-дослідний інститут інформатики і права НАПрН України. – Київ; Одеса : Фенікс, 2020. 224 с.
10. Державно-приватне партнерство у сфері кібербезпеки: міжнародний досвід та можливості для України : аналіт. доповідь / за заг. ред. Д. Дубова. Київ: НІМД, 2018. 84 с.
11. Дубницький В. І., Науменко Н. Ю., Федулова С. О. Методологія наукових досліджень в інформаційній економіці : навч. посіб. / Держ. ВНЗ «Укр. держ. хім.-технол. ун-т». Дніпро : ДВНЗ УДХТУ, 2019. 443 с.
12. Загородній А. Г. Міжнародне співробітництво НАН України з європейськими дослідницькими структурами. *Вісник Національної академії наук України*. 2016. № 5. С. 24-28. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnanu_2016_5_7.
13. Єременко В. Економічна наука: проблеми логіки, методології, класифікації. *Економіка України*, 2006, № 12, с. 52-53.
14. Єріна А.М. Організація вибіркового обстеження: Навч. посібник. К.: КНЕУ, 2004. 127 с.
15. ІТ право / [авт. кол.: О.П. Джочка, В.М. Мартин, Ю.Я. Самагальська та ін.] ; за заг. ред. О.С. Яворської. Львів : Левада, 2017. 470 с.
16. Інформаційні управляючі системи та технології / за заг. ред. С. В. Устенко. Київ : КНЕУ, 2019. 419 с.
17. Інформаційна та кібербезпека: соціотехнічний аспект: підручник / [В. Л. Бурячок, В.Б. Толубко, В.О. Хорошко, С.В. Толюпа]; за заг. ред. д-ра техн. наук, професора В.Б. Толубка. К.: ДУТ, 2015. 288 с.
18. Інформаційні технології: підруч. / В.Б. Вишня, К.Ю. Ісмайлов, І.В. Краснобрижний, С.О. Прокопов, Е.В. Рижков. Дніпро : ДДУВС, 2020. 425 с.
19. Карімов Г. І. Моделювання та прогнозування в управлінні : навч. посібник. Кам'янське : ДДТУ, 2018. 163 с.
20. Корягін М. В., Чік М. Ю. Основи наукових досліджень: навч. посіб. Київ: Алерта, 2017. 622 с.

21. Котикова О. І., Скора Л. Р. Наукова діяльність України у європейському вимірі. *Ефективна економіка*. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/3_2018/4.pdf.
22. Кузьмін О. Є., Новаківський І. І. Економіко-математичні методи і моделі у науково-дослідних роботах. Львів : Львівська політехніка, 2021. 284 с.
23. Лисецький Ю. М. Інформаційні технології в управлінні та обробці інформації : монографія. Київ : ЛАТ&К, 2018. 268 с.
24. Назаренко І. І., Терентьєв О. О. Організація наукової діяльності та інформаційні технології. Конспект лекцій для аспірантів всіх спеціальностей. Київ : КНУБА, 2020. 100 с.
25. Нагорічна О. С., Коновалов Ю. О. Законодавче забезпечення процесу державного регулювання наукової діяльності. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. № 5, 2014. URL.: <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=724>.
26. Національний освітній глосарій: вища освіта / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Нац. АПН України; [авт-уклад.: І. І. Бабин та ін.; за ред. Д. В. Табачника, В. Г. Кременя]. К.: Плеяда, 2011. 99 с.
27. Неколяк Р. В. Розвиток законодавчого регулювання наукової діяльності. *Порівняльно-аналітичне право*. 2016. № 6. С. 194-197.
28. Основи наукових досліджень : навч. посіб. для студ. закл. вищ. освіти / уклад. : М. В. Кудла, В. О. Коблик ; Уман. держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини. Умань : Сочінський М. М., 2021. 185 с.
29. Лупаренко Л. А. Електронні відкриті журнальні системи в науково-педагогічних дослідженнях : навч.-метод. посібник / за наук. ред. О. М. Спіріна. Київ : Компринт, 2019. 311 с.
30. Михайлишин Л. І. Зарубіжний досвід активізації інноваційної діяльності. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2016. Випуск 6, частина 2. С. 99-104.
31. Павлиш В. А., Гліненко Л. К., Шаховська Н. Б. Основи інформаційних технологій і систем : підручник / Нац. ун-т «Львів. Політехніка». Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2018. 619 с.
32. Сучасні підходи щодо адаптивного автоматизованого управління складними системами в умовах невизначеності: монографія / Кокошко В.С., Балтовський О.А., Ісмайлов К.Ю., Сіфоров О.І., Форос Г.В. та ін. Одеса: ОДУВС, 2019. 378 с.
33. Теленик С. С. Служба безпеки України як суб'єкт державної системи захисту критичної інфраструктури. *Право України*. 2019. № 3. С. 260-286.
34. Теленик С. С. Завдання і повноваження Служби безпеки України як суб'єкта захисту критичної інфраструктури. *Юридичний бюлетень*. 2019. Вип. 7, ч. 2. С. 155-163.
35. Тицька Я. О. Академічна доброчесність як елемент системи забезпечення якості освіти. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного*

університету. Серія : Юриспруденція. 2018. Вип. 34. С. 4-7. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_jur_2018_34_3.

36. Топчій О. В. Адміністративно-правове забезпечення інформаційної безпеки неповнолітніх в Україні: сучасний стан і тенденції реалізації : монографія. Ужгород, 2019. 512 с.

37. Топольник Я. Система інформаційно-комунікаційної підтримки наукових досліджень майбутніх магістрів і докторів філософії в галузі знань «Освіта» : монографія / ДВНЗ «Донбас. держ. пед. ун-т». Слов'янськ : Вид-во Б. І. Маторіна, 2018. 359 с.

38. Хоружий Г.Ф. Академічна культура: цінності та принципи вищої освіти. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2012. 320 с.

39. Чуканова С. Дотримання норм академічної доброчесності у процесі управління дослідницькими даними: зарубіжна практика. *Український журнал з бібліотекознавства та інформаційних наук*. 2018. Вип. 2. С. 52-63. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ujlis_2018_2_6.

40. Ульянченко О.В. Математичне програмування: Навч. посібник / О.В. Ульянченко, М.Т. Лебідь, Г.Г. Хлівняк, В.О. Бабенко. Харків, 2002. 296 с.

41. Христинченко Н. П. Система адміністративно-правових актів, якими регулюється наукова діяльність в Україні. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2015. Випуск 3 (9). С. 237-241.

42. Форос Г.В. Правові засоби отримання інформації. Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління: Збірник наукових праць. Одеса, ОНУ ім. І.І. Мечникова. Т.11. вип. № 22, ч.2. 2008. С. 214-218

43. Форос Г.В. Службова інформація як вид інформації з обмеженим доступом. *Південноукраїнський правничий часопис*. Одеса: ОДУВС. 2012. № 1. С. 186-188.

44. Бібліографічне посилення. Загальні положення та правила складання ДСТУ 8302:2015. Київ: ДП «УкрНДНЦ», 2016.

45. Вимоги до оформлення дисертації. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17#Text>.

46. Ярмольницький В. Впровадження наукових розробок. *Економіка, закон, ринок*. 2014. № 4. С. 34-43.

Додаткова література:

1. Адміністративно-правове забезпечення управління у сфері науки: підручник: за заг.ред. д.ю.н., проф. Коломоець Т.О. Вид. друге, доповн. та переробл. Київ: «Істина», 2018. 145 с.

2. Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених / За загальною редакцією Н. Г. Сорокіної, А. Є. Артюхова, І. О. Дегтярьової. Дніпро: ДРІДУ НАДУ, 2017. 169 с.

3. Білецький Б. Основи наукових досліджень: категорії, поняття, терміни, нормативні документи : навч. посіб.-довід. / Б. Білецький, О. Добржанський. Чернівці : Технодрук, 2010. 380 с.

1. Білоусова Т. П. Теорія і практика підготовки наукової роботи : навчальний посібник / Т. П. Білоусова. Кам'янець-Подільський : ПП Буйницький О. А., 2008. 244 с.
2. Бірта Г. О. Методологія і організація наукових досліджень : навч. посіб. / Г. О. Бірта, Ю. Г. Бургу. К. : Центр учб. літ., 2014. 142 с.
3. Буданов В. П. Методология и синергетика в постнеклассической науке и в образовании / В. Г. Буданов. М. : Лиبراком, 2009. 240 с.
4. Бурак П. М. Философия и методология науки / П. М. Бурак. Минск : БГТУ, 2008. 286 с.
5. Горовий В., Горова С. Електронні інформаційні технології в задоволенні інформаційних запитів вітчизняної науки. *Наукові праці Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського*. К. : НБ України ім. В. Вернадського, 2021. Вип. 61. Стратегічні комунікації та глобальний інформаційний простір. С. 9-18.
6. Гуторов О. І. Методологія та організація наукових досліджень: Навчальний посібник. Харків, 2017. 272 с.
7. Данильян О. Г., Дзьобань О. П. Організація та методологія наукових досліджень: Навчальний посібник. Харків: Право, 2017. 448 с.
8. Даренський О. М. Основи наукових досліджень : конспект лекцій / О. М. Даренський, Д. А. Фаст, Д. О. Потапов. Харків : УкрДУЗТ, 2016. 78 с.
9. Дейниченко Г. В., Постнов Г. М. Методологія і організація наукових досліджень: навчальний посібник. Харків : ХДУХТ, 2014. 115 с.
10. Добко Т. Академічна культура та добросовісність, як соціальний капітал сучасного університету / Т. Добко, В. Турчиновський. Академічна чесність як основа сталого університету : моногр. К. : Таксон, 2016. С. 37-51.
11. Добронравова І. С. Філософія і методологія науки: підручник. К., 2008. 223 с.
12. Економічні дослідження (методологія, інструментарій, апробація): навч. посіб.; за ред. А.А. Мазаракі. - 2-ге вид., доп. К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2011. 296 с.
13. Каламбет С. В. Методологія наукових досліджень: Навч. посіб. / С. В. Каламбет, С. І. Іванов, Ю. В. Півняк. Дн-вськ: Вид-во Маковецький, 2015. 191 с
14. Карамішева Н. В. Логіка. Пізнання. Евристика: посіб. для студ. та аспір. Львів: Астролябія, 2002. 352 с.
15. Кельман М. С. Наука і методологія: розмаїття наукового пізнання. Форум права. 2015. № 4. С. 106–109.
16. Ковальчук В. В. Основи наукових досліджень : навч. посіб. К. : Слово, 2009. 240 с.
17. Кодекс честі академічної спільноти. URL: http://tnpu.edu.ua/naukovarobota/public%20information/Kodeks_chesti.pdf
18. Кодекс корпоративної культури. URL: http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/academ_dobrochesnist/kodeks
19. Колесников О. В. Основи наукових досліджень : навч. посіб. 2-ге

вид. випр. та допов. К. : Центр учб. л-ри, 2011. 144 с.

20. Конверський А. Є. Основи методології та організації наукових досліджень: Навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнтів. К. : Центр учбової літератури, 2010. 352 с.

21. Корягін М. В., Чік М. Ю. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник. К.: Аперта, 2019. 492 с.

22. Кривуша О. Л. Науковий плагіат як розповсюджений різновид, порушення академічної доброчесності. Академічна доброчесність: виклики сучасності. Збірник наукових есе учасників дистанційного етапу наукового стажування для освітян / Головний редактор Ю. М. Главчева. Варшава, 2019. С. 89-93.

23. Кримський С. Б. Наука як феномен цивілізації. *Вісник НАН України*. 2003. № 3. С. 7-20.

24. Коваленко Л.П. Інформаційно-правові засади запобігання корупції у приватному секторі. Запобігання корупції у приватному секторі: матеріали наук.- практ. онлайн «круглого столу», присвяченого 25 річчю із дня створення НДІ вивчення проблем злочинності та 95 річчю із дня народження акад. Володимира Сташиса (м. Харків, 1 липня 2020 р.) Харків : Право, 2020. С. 211-214.

25. Коваленко Л.П. Деякі питання щодо сутності інформаційної безпеки. Запорізькі правові читання: матеріали щорічної міжнародної науково-практичної конференції, (м. Запоріжжя, 19–20 травня 2020 р.) Запоріжжя: ЗНУ, 2020. С. 89-93.

26. Коваленко Л.П. Проблеми правового регулювання відносин у мережі Інтернет Інтернет речей: проблеми правового регулювання та впровадження: матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 18 березня 2017 р.). Київ: Таврійський національний університет імені В.І.Вернадського, 2017. С. 89-92 .

27. Кун Томас. Структура наукових революцій. К.: Port-Royal, 2001. С. 156-171. URL: <http://izbornyk.org.ua/kuhn/kuhn13.htm>.

28. Куцевський М. О. Історія науки і техніки : навч. посіб. Хмельницький : ХНУ, 2015. 467 с.

29. Лисий В. П. Діалектика і методи наукового пізнання. *Вісник Львівського національного університету ім. Ів. Франка : філософські науки*. Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. Ів. Франка, 2010. Вип. 13. С. 20-28.

30. Малигіна В. Д. Методологія наукових досліджень : монографія / В. Д. Малигіна, О. Ю. Холодова, Л. М. Акімова. Рівне : НУВГП, 2016. 247 с.

31. Мальська М. П., Пандяк І. Г. Організація наукових досліджень: Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2017. 136 с.

32. Манжул І. В. Визначення методів пізнання в науковій літературі. С. 11-17. URL: bmju_2012_11_4.pdf

33. Медвідь В. Ю., Данько Ю. І., Коблянська І. І. Методологія та організація наукових досліджень (у структурно-логічних схемах і таблицях): навч. посіб. Суми: СНАУ, 2020. 220 с.

34. Мельник В. Наука в сучасному світі : проблеми об'єктивності та релятивності. *Вісник Львівського університету*. Серія філософські науки. 2012. Вип. 15. С. 2-13 с.

35. Методика та організація наукових досліджень: Навч посіб. / О. П. Кириленко, В. В. Письменний, Н. М. Ткачук та ін. ; за ред. О. П. Кириленко. Тернопіль : ТНЕУ, 2012. 196 с.

36. Методологія та організація наукових досліджень: Навчальний посібник / І. С. Добронравова, О. В. Руденко, Л. І. Сидоренко та ін. К.: ВПЦ «Київський університет», 2018. 607 с.

37. Михайличенко О. В. Історія науки і техніки: Навчальний посібник: СумДПУ, 2013. 346 с.

38. Наука як частина культури : доповідь академіка НАН України, директора Інституту філософії ім. Г. С. Сковороди НАН України М. В. Поповича. *Вісник Національної академії наук України*. 2007. № 6. С. 49–54.

39. Наукознавство у системі професійної підготовки студентів : навчальний посібник / П. Д. Плахтій, А. І. Шинкарьок, В. А. Гурський, Л. Г. Любінська. Кам'янець-Подільський : ПП Буйницький О. А., 2006. 132 с.

40. Основи методології та організації наукових досліджень: Навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнтів / за ред. А. Є. Конверського. К.: Центр учбової літератури, 2010. 352 с.

41. Основи наукових досліджень: навч. посіб. / за заг. ред. Т. В. Гончарук. Тернопіль, 2014. 272 с.

42. Основи наукових досліджень: конспект лекцій / укладач Е. В. Колісніченко. Суми: Сумський державний університет, 2012. 83 с.

43. Остапчук М. В., Рибак А. І., Ванюшкін О. С. Методологія та організація наукових досліджень: підручник. Одеса: Фенікс, 2014. 375 с.

44. Отич О. «Три кити» науки : наукове пізнання - наукове дослідження - наукове знання. Післядипломна освіта в Україні. С. 3-10.

45. Пілюшенко В. Л., Шкрабак І. В., Славенко Е. І. Наукове дослідження: організація, методологія, інформаційне забезпечення: навчальний посібник. Київ: Лібра, 2004. 344 с.

46. Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин. URL: http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/academ_dobrochesnist/polozhennia_pro_academich_dobroches.

47. Положення про Комісію з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами. URL: http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/academ_dobrochesnist/polozhennia_pro_grupu_dobrochesn.pdf

48. Положення про групу сприяння академічній доброчесності. URL: http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/academ_dobrochesnist/polozhennia_pro_grupu_dobrochesn.pdf

49. Положення про запобігання і виявлення плагіату та інших видів академічної нечесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів вищої освіти. URL:

http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2018/Polozhennia_pro_zapobihanni_a_i_vyivlennia%20plahiatu_ta_inshykh_vydiv_akademichnoi_nechesnosti_u_navchalnii_ta_naukovo-doslidnii%20roboti_ZVO.pdf

50. Поппер К. Логика научного исследования / пер. с англ.; под общ. ред. В. Н. Садовского. М. 2004. 447 с.

51. Пунченко О. П. Методологічні новації у сучасному науковому пізнанні. *Гуманітар. вісн. ЗДІА*. 2014. №57. С. 27–37.

52. Остапйовська І. Вплив інформатизації суспільства на освіту. *Науковий вісник МНУ імені В.О. Сухомлинського*. 2016 № 1 (52). С. 291-294.

53. Селезнєва О. М. Поняття «Інформаційні правовідносини»: доктринально-правовий ракурс. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2017. № 46 С. 21-24.

54. Службове право: витоки, сучасність та перспективи розвитку: колективна монографія / За заг. ред. Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Запоріжжя: Видавничий дім «Гельветика», 2017. 328 с.

55. Решетов О. О., Кирильчук З. В., Стежко З. В. Наукове пізнання. Проблема істини. Роль практики. *Наукові записки* : зб. наук. пр. Кіровоград : КНТУ, 2012. Вип. 12, ч. 1. С. 45-48.

56. Решетов О. О., Кирильчук З. В., Стежко З. В. Гносеологія. Емпіризм та раціоналізм. *Наукові записки* : зб. наук. пр. Кіровоград : КНТУ, 2009. Вип. 9. С. 37-39.

57. Різун В. Методи наукових досліджень у журналістикознавстві: навч. посіб. / В. Різун, Т. Скотникова. 2-ге вид., перероб. і доп. К. : Преса України, 2008. 144 с.

58. Рубанець О. М. Сучасні аспекти людиномірності в розвитку постнекласичної науки. *Вісник НТУУ «КПІ», Філософія. Психологія. Педагогіка*. 2007. № 2. С. 42-46.

59. Сазик В. Академічна доброчесність: міфічна концепція чи дієвий інструмент забезпечення якості вищої освіти? URL: <http://education-ua.org/ua/articles/930-akademichna-dobrochesnist-mifichna-kontseptsiya-chi-dievij-instrument-zabezpechennya-yakosti-vishchoji-osviti>.

60. Сидоренко Л. І. Аксиологія постнекласичної науки. Сучасна українська філософія: традиції, тенденції, інновації : зб. наук. праць / відп. ред. А.Є. Конверський, Л.О. Шашкова. К., 2011. С. 204-222.

61. Стеценко М. С. Основи науково-дослідної роботи: конкурентно-спроможне подання результатів наукової та творчої діяльності: навч.-практ. посібник / М. С. Стеценко, Ю. І. Палеха ; за ред. Ю. І. Палехи. К. : Ліра-К, 2018. 208 с.

62. Теоретичні засади науково-дослідницької діяльності суб'єктів освітнього процесу університетів: Практичний посібник / Авторський колектив: В. Майборода, О. Ярошенко, Ю. Скаба; за редакцією О. Ярошенко. К.: Інститут вищої освіти НАПН України, 2015. 174 с.

63. Тушева В. В. Основи наукових досліджень: навч. посіб. / Ун-т менедж. освіти НАПН України. Харків : УМО, 2014. 408 с.

64. Фаренік С. А. Логіка і методологія наукового дослідження / С. Фаренік; Укр. Акад. держ. упр. При Президентові України. К. : Вид. УАДУ, 2000. 340 с
65. Фейерабенд П. Избранные произведения по методологии науки. М., 1986. С. 333-334.
66. Філософія : Навчальний посібник / Т. О. Сілаєва, Н. В. Гнаевич, Г. О. Орендарчук, З. С. Сокол / За ред. Т. О. Сілаєвої. Тернопіль : Астон, 2008. 245 с.
67. Цехмістрова Г. С. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2004. 240 с.
68. Шаравара Т. О. Інформаційний пошук і робота з бібліотечними ресурсами: навч. посібник для аспірантів. К. Ліра-К., 2017. 256 с.
69. Шевченко В. І. Концепція пізнання в українській філософії. К., 1993. 168 с.
70. Шевчук Р. М. Методологія наукового пізнання: від явища до сутності. *Філософські та методологічні проблеми права*. 2016. № 1. С. 31-45.
71. Шейко В. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: підручник / В. М. Шейко, Н. М. Кушнарченко. Харків : ХДАК, 1998. 288 с.
72. Шинкарук В. І. Філософський енциклопедичний словник. Київ: Абрис, 2002. 752 с.
73. Шишкіна Є. К., Носирев О. О. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. Х.: Вид-во «Діса плюс», 2014. 200 с.
74. Шліхта Н., Шліхта І. Методичні рекомендації та програма курсу «Основи академічного письма». URL: <http://www.saiup.org.ua/resursy/osnovy akademichnogo-pysma-metodychni-rekomendatsiyi-ta-programa-kursu/>
75. Щудло С., Заболотна О. Трансформаційний потенціал емпіричних досліджень для вищої освіти : міф чи реальність. *Вища освіта України*. 2017. №3. С. 50-56.

Інформаційні Інтернет-ресурси:

Назва веб-ресурсу	Адреса веб-сайту
Офіційний сайт Президента України	www.president.gov.ua
Офіційний сайт Верховної Ради України	www.rada.gov.ua
Офіційний сайт Кабінету Міністрів України	www.kmu.gov.ua
Офіційний веб-портал Конституційного Суду України	https://ccu.gov.ua/
Офіційний сайт Верховного Суду	https://supreme.court.gov.ua/supreme
Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України	http://www.mon.gov.ua
Офіційний сайт Міністерства юстиції України	www.minjust.gov.ua
Офіційний сайт Міністерства внутрішніх справ України	https://mvs.gov.ua

Офіційний веб-сайт Міністерства закордонних справ України	http://www.mfa.gov.ua/
Офіційний веб-сайт Адміністрації Державної прикордонної служби України	https://dpsu.gov.ua/
Офіційний веб-сайт Державної міграційної служби України	https://dmsu.gov.ua/
Офіційний веб-сайт Служби безпеки України	http://www.ssu.gov.ua/
Єдиний державний інформаційний веб-портал Державної митної служби України «Єдине вікно для міжнародної торгівлі»	https://cabinet.customs.gov.ua/
Офіційний сайт Вищої ради правосуддя	https://hcj.gov.ua
Офіційний сайт Бюро економічної безпеки України	esbu.gov.ua/
Офіційний сайт Європейського Суду з прав людини	www.echr.coe.int
Рішення Європейського Суду з прав людини. Офіційний сайт	https://hudoc.echr.coe.int/rus#{%22documentcollectionid2%22:[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22]}
Практика Європейського суду з прав людини. Український аспект.	https://www.echr.com.ua/rishennia-espl/
Офіційний сайт Міжнародного суду Організації Об'єднаних Націй.	https://www.icj-cij.org/en
Офіційний сайт ООН.	https://www.un.org/en/about-us
Газета «Урядовий кур'єр»	www.ukurier.gov.ua
Газета «Юридична практика»	https://pravo.ua/
Газета «Юридичний вісник України»	http://yvuv.com.ua
Теорія і практика правознавства: фаховий електронний журнал.	http://tlaw.nlu.edu.ua/
Національна академія правових наук України	www.aprnu.kharkiv.org
Права людини (он-лайн бібліотека)	http://library.khpg.org
Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського	www.nbu.gov.ua
Національна Парламентська бібліотека України	www.nplu.org
Публічна бібліотека імені Лесі Українки	https://lukl.kyiv.ua
Електронна бібліотека з правознавства	www.pravo.biz.ua
Українська Гельсінська спілка з прав людини	www.helsinki.org.ua
Євроінтеграційний портал Уряду України	https://eu-ua.kmu.gov.ua/
Івано-Франківська обласна універсальна наукова бібліотека ім. І. Франка ім.	https://lib.if.ua/
Офіційний сайт Представництва Європейського Союзу в Україні	https://www.eeas.europa.eu/delegations/ukraine_uk?s=232
Офіс Ради Європи в Україні	https://www.coe.int/uk/web/kyiv/home/ https://www.coe.int/uk/web/kyiv/achievements-of-the-project-judiciary#
The Online Books Page (бібліотека Пенсильванського університету)	https://onlinebooks.library.upenn.edu

Головний офіс Консультативної місії ЄС	https://www.euam-ukraine.eu/ua/contacts/
ERIC (інформаційний центр навчальних ресурсів)	https://eric.ed.gov
Офіційний веб-сайт Центру політико-правових реформ	www.pravo.org.ua
Офіційний веб-сайт Організація з безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЄ)	https://www.osce.org/
сайт журналу «Право України».	http://pravoua.com.ua/
European Union Institute for Security Studies.	http://www.iss.europa.eu/.
Офіційний сайт Національного інституту стратегічних досліджень при Президенті України	http://www.nisd.gov.ua
Загальні відомості про вищу освіту в Україні	http://www.mon.gov.ua/education/higher/higher
Нормативно-правова база наукової діяльності у вищих навчальних закладах	http://www.mon.gov.ua/index.php/ua/diyalnist/nauka/naukova-diyalnist-u-vishchikhnavchalnikh-zakladakh/4688
Болонська декларація	http://www.mon.gov.ua/education/higher/bolon/